

**CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA**

R/ Monte dos postes s/n 15703 – Santiago de Compostela

PROGRAMACIÓN DE CONTRABAIXO.

(segundo LOE 2/2006 do 3 de Maio)

(G. Elemental e G. profesional)

C.M.U.S. SANTIAGO.

PROFESOR: JUAN VICENTE CAÑADA VALVERDE.

CURSO 15/16

R/ Monte dos postes s/n 15703 – Santiago de Compostela

Tel. 981519845 648262606 □ 981519845

<http://centros.edu.xunta.es/cmusprofesionalsantiago>

ÍNDICE.

1-Introducción	4
2-Obxectivos xerais das ensinanzas	4
3-Obxectivos específicos:	4
3.1. Grao elemental.	
3.2 Grao profesional.	
4. Secuenciación dos curso. Grao Elemental...	5
-Obxectivos, contidos e avaliación(criterios, mínimos esixibles e procedementos)	
Primeiro curso.....	5.
Segundo curso.....	9.
Terceiro curso.....	10.
Cuarto curso.....	12.
-Criterios de cualificación (porcentaxes).....	13
-Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	14
-Bibliografía para Grao Elemental por cursos.....	16.
5.Secuenciación dos curso. Grao Profesional...	17.
-Obxectivos, contidos e avaliación(criterios, mínimos esixibles e procedementos)	
Primeiro curso.....	17.
Segundo curso.....	20.
Terceiro curso.....	21.
Cuarto curso.....	23.
Quinto curso.....	25.
Sexto curso.....	26.
-Criterios de cualificación (porcentaxes).....	27.
-Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	28.
-Bibliografía para Grao Profesional por cursos.....	29.

6-Medidas de recuperación	30.
1.Procedementos de recuperación ordinarios.....	30
2.Probas extraordinarias de setembro.....	31.
7-Recursos e materiais didácticos	31.
8-Metodoloxía	32..
9-Atención á diversidade	32.
10-Temas transversais	37.
Educación en valores.....	37.
Tratamiento das tecnoloxías da información e da comunicación.....	38.
11-Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	40.
12-Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	41.
13-Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento ,.....	42
14- Anexos	42.
-Probas de acceso a 1º G.P	42.
-Contidos.	
-Criterios de avaliación	
-Probas de acceso a outros cursos.....	43.
-Contidos.....	43.
-Criterios de avaliación.....	45.

-

1-Introducción.

A programación de contrabaixo do c.m.u.s de Santiago está enmarcada dentro do plan xeral do departamento de corda frotada. Os alumnos que nos atopamos no primeiro curso nesta disciplina suelen ser cativos que non puideron entrar na asignatura que eles pretendían: piano, violín o guitarra, na súa maioría. Son nenos de oito anos casi todos eles, neste primeiro curso. A súa procedencia é de colexios privados e públicos indistintamente cun nivel de apoio alto por parte dos seus pais. O resto de alumnos ten unha idade máis alta (dende 13 anos ata, 19 anos ou 30 anos) todos eles no grao profesional, debido a que eles veñen doutros centros e cidades con curriculos e intereses moi diferentes. Non debemos esquecer que o noso centro é de recente construción .A miña labor como docente neste conservatorio de música como profesor de contrabaixo é dende o curso 2004-05.

2-Obxectivos xerais das ensinanzas.

O obxectivo xerail da nosa ensinanza aposta polo desenvolvemento integral do alumno, que non debe estar limitado á adquisición de conceptos e coñecementos académicos vinculados exclusivamente a cada unha das súas áreas, senón que debe formar aos alumnos para integrarse na sociedade actual, sabendo responder de maneira adecuada aos problemas que esta sociedade presenta. Esta formación, que non está definida en ningunha das áreas, debe estar presente na aula de forma permanente, e maniféstase a través do que coñecemos como temas transversais

3-Obxectivos específicos:

3.1. Grao elemental: os obxectivos específicos nesta etapa son o acercamento a actividade musical e a posibilidade de producir música. Fomentando a interacción cos compañeiros e valorando o esforzo que supón unha actividade artística.

3.2 Grao profesional. os obxectivos específicos nesta etapa é o perfeccionamiento da actividade musical e a mellora continúa para facer música con diversas agrupacións tanto en conxunto como orquestra o música de cámara.

.GRAO ELEMENTAL.

PRIMEIRO CURSO.

OBXECTIVOS.

- 1.Coñecer as partes que compoñen o instrumento.
- 2.Colocación do instrumento.
- 3.Suxetar axeitadamente o arco.
- 4.Tocar en pizzicato as cordas ó aire.
- 5.Colocar a man esquerda no batidor na primeira posición.
- 6.Tocar cancións con e sen piano do seu nivel.
- 7.Tocar de memoria algunhas obras do curso.
- 8.Comenzar a practicar a afinación do instrumento.

CONTIDOS.

O contrabaixo.(2 horas)

- 1º.Aprender o cuidado e coñecemento dos elementos que compoñen o instrumento.
- 2º.Dibuxar o instrumento e darlle nome as súas partes.
- 3º.Buscar fotografías, debuxos ..etc, do contrabaixo.

Colocación do instrumento.(2h.)

- 1º.Presentar unha posición relaxada do corpo fronte o instrumento.
- 2º.Exercitarse no balanceo dos pés.
- 3º.Crítica da posición dos compañeiros na clase colectiva.

Técnica do arco.(4h)

- 1º.Coñecer a función dos dedos da man dereita´
- 2º.Relaxar o brazo dereito.
- 3º.Exercitarse na colocación dos dedos no arco.

Producción do son nas cordas ó aire.(5h)

- 1º.Pasar o arco polo seu tercio central recto, polo mesmo punto na corda e boa distribución.
- 2º.Mover o brazo horizontalmente.

Colocación da man esquerda no batidor. (5h)

- 1º.Colocación dunha marca no batidor na primeira posición.
- 2º.Colocación do cuarto dedo nesta posición.
- 3º.Movemento do primeiro dedo perpendicularmente.
- 4º.Coñecemento de todas as notas en esta posición.

Recuperación do arco.(4h)

1º.Práctica do movemento do arco en semicírculo.

División do arco.(4h)

1º.Saber empregar as diferentes partes do arco.

As notas ligadas.(4h)

1º.Controlar as notas ligada nunca mesma corda e cordas vaciñas.

AVALIACIÓN.

.CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

- 1.Presentar ante o instrumento unha posición axeitada que evite tensiónes.
- 2.Demostrar interese polo cuidado e mantemento do instrumento.
- 3.Presentar unha boa colocación da man esquerda e coñecer as notas da 1ª e 4ª posición.
- 4.Suxetar o arco de maneira correcata e sin tensións.
- 5.Recuperar, distribuir y ligar notas con soltura.
- 6.Tocar de memoria algún exercicio o canción.
- 7.Tocar con piano pequenas pezas deste curso.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 1ºG.E.
- 1) Coller axeitadamente o instrumento e o arco.
 - 2) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
 - 3) Control rítmico e sonoro das pezas.
 - 4) Escala e acordes tonales de ReM.

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN.

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimentos do profesro para a avaliación serán:

- a) Observación sistemática e continua.
- b) escoita na clase e corrección dos exercicios.
- c) escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

FICHA DE AVALIACIÓN DO ALUMNO

Nome:	Moi capaz	Capaz	Necesita axuda	Necesita moita axuda
Curso:				
Trimestre:				
Práctica e traballo individual				
Técnica de arco / golpes				
Afinación				
Posición do instrumento				
Memoria				
Man esquerda				
Estilo e interpretación				
Lectura a vista				
Estudo das escalas				
Estudo das pezas				
Estudo das obras				
Control na audición				

ESFORZO

	Sempre	A veces	Nunca
Coidado das partituras e instrumento			
Puntualidade nas clases e ensaios			
¿Traballa ao máximo da súa capacidade?			

Excepcionalmente ben	
Traballa ben	
Non se esforza o suficiente	
Non se esforza nada	

FICHA DE OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA DO ALUMNO

Alumno:	Mes:			Curso:
CONTIDOS	1ª Semana	2ª Semana	3ª Semana	4ª Semana
Técnica de arco				
Man esquerda				
Estudos				
Obras				
Escalas e arpejos				
Traballo na casa				
Revisión de contidos pasados				
Actitude e esforzo				
Coidado do instrumento e material				
OBSERVACIÓNS				

SEGUNDO CURSO.

OBXECTIVOS.

1. Coñecer a segunda, terceira e 3ª alta posición.
2. Dominar o golpe de arco “staccato”.
3. Coñecer a media posición e terceira.
4. Tocar as escalas de Re, La, Sol, Do y Sib no ámbito dunha oitava.
5. Tocar de memoria algún exercicio dos correspondentes a este nivel.
6. Tocar a primeira vista pequenos fragmentos.

CONTIDOS.

Técnica do arco.(8h)

- 1º. Coñecemento elemental do golpe do arco “staccato”.
- 2º. Control do arco en valores rítmicos cortos.
- 3º. Control do movemento-repos do arco.

A segunda posición.(5h.)

- 1º. Colocar o molde da posición sobre as notas da 2ª corda de esta posición.
- 2º. Poñer unha sinal na 2ª posición.

As diversas escalas.(7h.)

- 1º. Entonación da escala
- 2º. Práctica do cambio de posición que corresponda.
- 3º. Práctica do arpeggio que corresponda.
- 4º. Práctica da escala en detaché, ligadas e staccato.

A media posición.(5h)

- 1º. Coñecemento das notas na media posición.
- 2º. Práctica do cambio de posición con 1ª e 2ª posicións.

A terceira posición(6.h.)

- 1º. Coñecemento da nota Re na primeira corda e exercitar o cambio coas outras posicións.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Demostrar o coñecemento das notas nas novas posicións.
2. Dominio mínimo dos golpes de arco estudados nas diferentes obras.
3. Afinación correcta das escalas con un sonido bo.
4. Tocar de memoria algún exercicio.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 2ºG.E.
- 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
 - 2) Control rítmico e sonoro das pezas.
 - 3) Control do staccato e legadas.
 - 4) Escala e acordes de ReM, SolM e DoM

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN.

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedementos do profesro para a avaliación serán:

- d) Observación sistemática e continua.
- e) Escoita na clase e corrección dos exercicios.
- f) Escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

TERCEIRO CURSO.

OBXECTIVOS.

1. Coñecer as posicións intermedias das posicións estudadas.
2. Ter un ideal de son.
3. Coñecer as escalas e arpexios de Rem, Mi M, Fa M e MibM.
4. Aplicar os conceptos de dinámica.
5. Coñecer a escala cromática.

CONTIDOS.

As escalas e arpegios.(12h.)

- 1º. Entonación da escala e arpejio como práctica para a afinación.
- 2º. Reproducción da escala e arpejio no instrumento.
- 3º. Práctica da escala en detaché, ligadas y en Staccato.

As posiciones intermedias: 2ª alta e 4ª.(10h)

1º.Coñecemento das notas que compoñen as novas posicións

2º.Exercitarse na práctica de cambios de posición.

Técnica de arco.(15h.)

1º.Práctica do staccato en cordas soltas e pisadas.

2º.Exercitarse no movemento do brazo para a preparación dos diversos golpes de arco.

3º.Traballar o son con cordas ó aire e repasando pezas do 1º curso.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1.Demostrar o coñecemento das escalas e arpegios estudados cun grao de afinación aceptable.

2.Demostrar capacidade para realizar os cambios de posición con axilidade e soltura.

3.Ter un dominio dos golpes do arco estudados.

4.Tocar de memoria algún exercicio e obra do repertorio do curso..

MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

3ºG.E. 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.

2) Control rítmico e sonoro das pezas.

3) Control do staccato , legadas,staccato legato.

4) Escala e acordes de ReM, SolM DoM e MibM

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN .

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimentos do profesro para a avaliación serán:

g) Observación sistemática e continua.

h) escoita na clase e corrección dos exercicios.

i) escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

CUARTO CURSO.

OBXECTIVOS.

1. Coñecer a posición intermedia 4º alta.
2. Coñecer a posición intermedia 3ª alta.
3. Coñecer a 6ª posición usando o 3º dedo.
4. Tocar a escala de Sol M en dos oitavas.
5. Iniciar a posición có polegar.
6. Técnica do arco: notas ligadas de 2, 4 e 8. Martellé.

CONTIDOS.

As posicións intermedias 3ª e 4ª alta.(10h.)

- 1º. Coñecemento das notas que compoñen estas posicións.
- 2º. Exercitarse nos cambios destas novas posicións e das xa coñecidas.

A escala de Sol M.(4h.)

- 1º. Entonación da escala como práctica para a afinación.
- 2º. Reproducción da escala no instrumento.
- 3º. Execución desta con ligaduras de 2,4 e 8, e martellé.

A posición con 3ºdedo.(10.h)

- 1º. Práctica e concienciación da nova posición da man.
- 2º. Uso do armónico central para facilitar o 12olland12aje.

Posición có polegar.(7h.)

- 1º. Práctica e concienciación da nova posición da man.
- 2º. Uso do armónico central có polegar para facilitar o 12olland12aje.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Dominar os golpes de arco aprendidos
2. Demostrar o coñecemento das posicións estudadas.
3. Tocar unha escala cun grao de afinación aceptable das estudadas no curso.
4. Tocar algunha obra de memoria.

MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 4ºG.E. 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
2) Control rítmico e sonoro das pezas.
3) Control do staccato e legadas. ,staccato legato,detache.
4) Escala e acordes de ReM, SolM DoM MibM MiM FaM LaM SibM. Lam,rem e dom.

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN .

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimentos do profesro para a avaliación serán:

- j) Observación sistemática e continua.
- k) Escoita na clase e corrección dos exercicios.
- l) Escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN NO GRAO ELEMENTAL.

- a. Valorarase o control da posición do instrumento.
- b. Control da afinación
- c. Control do son e das dinámicas.
- d. Control do ritmo.
- e. Control dos golpes de arco básicos.

Porcentaxes.

9 - 10 Interpretación realizada con fluidez e seguridade técnica.

Atención as dinámicas e fraseo.

Control do son e da afinación.

Tempo convincente desde o punto de vista musical.

Sensibilidade para o detalle musical e o carácter da obra.

7 – 8 Interpretación realizada con seguridade técnica.

Evidencia de control do son e da afinación.

Tempo adecuado e mantido.

Utilización correcta das dinámicas e fraseo.

Capacidade de resposta ao estilo.

5 – 6 Seguridade xeral nas notas e no ritmo.

Tecnicamente axeitado.
Sentido razoable da continuidade.
Evidencia dunha coidadosa preparación.
Rápida recuperación de calquera tropezo.

- 4- Xusto por debaixo do nivel aceptable de precisión en xeral.
Falta de continuidade.
Pobre recuperación dos tropezos.
Errores na afinación e no ritmo.
Son pobre. Evidencia da falta de preparación.
Limitacións no uso de recursos musicais.
Serias dificultades coas notas e o ritmo.
Interrupcións frecuentes.
Seria falta do control do son.

- 2 – 3 Serias dificultades coas notas e/ou o ritmo
Ausencia de detalles musicais.
Seria falta de control no son.
Soamente algúns pasaxes dominados.
Incapaz de continuar sen erros máis dunha breve parte.
Tecnicamente non axeitado

- 1- Non presenta traballo algún.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.

Para a concesión de ampliación de matrícula o alumno deberá ter acadados todos os obxectivos do curso no que se encontre, e un criterio de avaliación de 9 ó 10.

Medidas de recuperación .

-Procedementos de recuperación ordinarios.

A avaliación é continua. A calificación de 5 o superior nun trimestre supón a recuperación automática do trimestre anterior.

Actividades de reforzamento e recuperación.

1. Programación de tarefas de carácter individual para o reforzamento dos puntos débiles de cada alumno
2. Adaptación das U. D. específicas aos requerimentos dos alumnos con problemas concretos.
3. Realización de actividades complementarias de reforzamento como :
4. Clases de reforzamento fora do horario establecido.

5. Asistencia como oínte a clases de outros alumnos.
6. Cambio temporal de profesor.
7. Programación da practica semanal baixo supervisión do seus pais/nais ou titores/as.

.-Probas extraordinarias de setembro.

Para superar as probas de cada curso o alumno deberá superar os **contidos mínimos esixibles** establecidos na presente programación.

RECURSOS E MATERIALES DIDÁCTICOS.

- Aula insonorizada, provista de encerado, armario, espello, atril, mesa e sillas.
- Un piano.
- Tres contra baixos de distintos tamaños. Dous arcos de dous tamaños.
- Metronomo y reproductor de C.D.

BIBLIOGRAFÍA PARA GRADO ELEMENTAL.

Primeiro curso:

- G.E.Anderson e R.S.Frost:..... “all for strings,vol.1”(Neil A.Kjos music co.)
- C.Emery:.....”bass is best”(ed. Yorke)
- P.rolland-S.Johnson: “Young strings in actions” (Boosey & Hawkes)
- T.Osborne: “The really easy bass book”(ed.Faber music)
- R.Slatford: “York solos vol.1”(ed.York)
- A.Brian: “The double bass strings”(ed.Piper music)
- Suzuki bass school-----“vol.I”(ed.revisada)

Segundo curso:

- Anderson e Frost: “ all for strings vol.2”
- Streicher: “método vol.1”
- I.Carrol: “5 simple pieces”(ed. Steiner & Bell)
- C.Norton: “Micro jazz for db.”(ed.Boosey & Hawkes)
- Anderson e Frost : “Solos & studes”(ed. Neila.Kjos)
- Suzuki bass school-----“vol.II”(ed.revisada)

Terceiro curso:

- P.Hindemith: “ Stucke fur Kontrabas sol”(ed. Schott)
- F.Simandl: “Método vol.1 (ed. IMC)
- S.Lancen: “Berceuse fur Kontrabas sol (ed: schott)
- Suzuki bass school-----“vol.III”(ed.revisada)

Cuarto Curso:

- L.Streicher:..... “Método, vol. 1y 2”
- F.Simandl: “30 estudios” (ed. IMC)
- Saint-Saens:..... “El carnaval de los animales”
- C.Hoag: “ Variacións, tema de John Blow” (ed.T.Presser)
- Suzuki bass school-----“vol. IV”(ed.revisada)

GRAO PROFESIONAL.

PRIMEIRO CURSO.

OBXECTIVOS.

- 1.Consolidar o rexistro medio do instrumento e continuar o uso da posición de capotasto.
- 2.Continuar co desenvolvemento técnico xeral, con traballo de escalas maiores e menores, cromáticas, arpexios, saltos, etc. Traballar o vibrato.
- 3.Controlar a calidade do son: velocidade, peso, distribución e punto de articulación.
- 4.Interpetrar obras de diversos estilos para traballar os distintos aspectos musicais.
- 5.Traballar pasaxes de orquesta, de dificultade acorde co nivel.
- 6.Traballar a lectura a vista .

CONTIDOS.

- 1º.Interpretación de obras de dificultade acorde co nivel.
- 2º.Traballo de pasaxes orquestais, con audicions comentadas de diversas versións.
- 3º.Exercicios para traballar o paso do arco; cambio de arco; golpes de arco á corda e satados.
- 4º.Estudos para consolidar o rexistro ata séptima posición; exercicios para o capotasto.
- 5º.Escalas e arpegios na tesitura estudiada; exercicios de vibrato e cambios de posición.
- 6º.Estudio da partitura sin instrumento. Entrenamiento progresivo da memoria.
- 8º.Presentación de obras para leer a vista.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

- 1.Coñecer o rexistro ata a séptima posición.
- 2.Coñecer o rexistro ata a posición básica de capotasto.
- 3.Controlar o detaché, legato, martellé e spiccato.
- 4º.Traballar os cambios de posición e comenazar o vibrato.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 1ºG.P. 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
2) Control rítmico e sonoro das pezas.
3) Control do staccato e legadas. ,staccato
legato,detache,martelato.
4) Escala e acordes de ReM, SoIM DoM MibM MiM FaM LaM
SibM. Lam,rem, dom,Mim.

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN .

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimentos do profesro para a avaliación serán:

- m) Observación sistemática e continua.
- n) escoita na clase e corrección dos exercicios.
- o) escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

FICHA DE AVALIACIÓN DO ALUMNO

Nome:				
Curso:				
Trimestre:	Moi capaz	Capaz	Necesita axuda	Necesita moita axuda
Práctica e traballo individual				
Técnica de arco / golpes				
Afinación				
Posición do instrumento				
Memoria				
Man esquerda				
Estilo e interpretación				
Lectura a vista				
Estudo das escalas				
Estudo das pezas				
Estudo das obras				
Control na audición				

ESFORZO

	Sempre	A veces	Nunca
Coidado das partituras e instrumento			
Puntualidade nas clases e ensaios			
¿Traballa ao máximo da súa capacidade?			

Excepcionalmente ben	
Traballa ben	
Non se esforza o suficiente	
Non se esforza nada	

FICHA DE OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA DO ALUMNO

Alumno:		Mes:		Curso:
CONTIDOS	1ª Semana	2ª Semana	3ª Semana	4ª Semana
Técnica de arco				
Man esquerda				
Estudos				
Obras				
Escalas e arpexios				

Traballo na casa				
Revisión de contidos pasados				
Actitude e esforzo				
Coidado do instrumento e material				
OBSERVACIÓNS				

SEGUNDO CURSO.

OBXECTIVOS.

- 1.Mellorar o control do vibrato. Adquirir a suficiente independencia das mans.
- 2.Asentar a técnica da man esquerda dende a media posición ata o capotasto.
- 3.Empregar o peso necesario para tocar nas posicións agudas no arco.
- 4.Tocar as obras do repertorio con bo son, afinación e tempo.
- 5.Interpretar pasaxes de orquesta , de dificultade acorde co nivel.
- 6.Traballar a lectura a vista.

CONTIDOS.

- 1º.Exercicios de golpes de arco en diferentes dinámicas.
- 2º.Exercicios de arco par controlar o peso.
- 3º.Exercicos de vibrato para controlar a oscilación.
- 4º.Estudos para consolidar o rexistro ata o capotasto.
- 5º.Estudo da partitura sen instrumento.
- 6º.Presentación de obras a visat e pasaxes de orquesta.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Demostrar a independencia de ámbalas dúas mans.
2. Executar un vibrato controlando a oscilación.
3. Tocar axeitadamente os golpes estudados, así como a afinación en as obras do curso.
4. Ler a vista de acordo có nivel do curso.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 2ºG.P.
- 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
 - 2) Control rítmico e sonoro das pezas.
 - 3) Control do stacato e legadas. ,staccato
legato, detache, martelato, spiccato.
 - 4) Escala e acordes de ReM, SolM DoM MibM MiM FaM LaM
SibM. Lam, rem, dom, Mim, solm.

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN .

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedementos do profesro para a avaliación serán:

- p) Observación sistemática e continua.
- q) Escoita na clase e corrección dos exercicios.
- r) Escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

TERCEIRO CURSO.

OBXECTIVOS.

1. Continuar o desenvolvemento técnico xeral (escalas e arpejos, cambios de posición, vibrato, etc). Traballar o rexistro medio-agudo do instrumento e as posicións de armónicos. Prestar atención ó control muscular, relajación e respiración.
2. Controlar a calidade do son. Traballar as distintas zonas do arco. Estudiar os diversos golpes de arco.
3. Interpretar obras de diversos estilos, de dificultade de acordo co nivel para aumentar o autocontrol da afinación, coñecer o repertorio e traballar os distintos aspectos musicais involucrados. Afondar no coñecemento dos diversos estilos musicais.
4. Traballar pasxes de orquesta , de dificultade acorde có nivel.
5. Desenvolver hábitos correctos de estudo. Autoevaluación.
6. Traballar a lectura a primeira vista. Desenvolver progresivamente a memoria musical.

CONTIDOS.

- 1º. Interpretación de obras de distintos estilos, de dificultade acorde co nivel.
- 2º. Traballo de pasaxes orquestais, con audición.
- 3º. Exercicios para o paso e cambio de arco. Técnica de arco saltado.
- 4º. Estudos e exercicios para o estudo da posición do capotasto no rexistro medio agudo.
- 5º. Traballo de escalas maiores, menores, cromáticas e arpexios na tesitura estudiadas (con e sen vibrato).
- 6º. Continuación no coñecemento dos distintos estilos musicais.
- 7º. Estudo da partitura sen instrumento. Entrenamento progresivo da memoria.
- 8º. Exercicios de lectura a vista.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Coñecer o rexistro na posición básica de capotasto en todas as súas variantes.
2. Controlar o detaché, legato, martellé e spiccato.
3. Demostra a mellora progresiva do son.
4. Realizar correctamente os cambios de posición e desenvolver o vibrato.
5. Ler a vista de acordo co nivel do curso.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 3ºG.P.
- 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
 - 2) Control rítmico e sonoro das pezas.
 - 3) Control do staccato e legadas. ,stacatto legato, detache, martelato, spiccato. portato.
 - 4) Escala e acordes de todos as tonalidades.

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN .

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimentos do profesro para a avaliación serán:

- s) Observación sistemática e continua.
- t) escoita na clase e corrección dos exercicios.
- u) escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

CUARTO CURSO.

OBXECTIVOS.

- 1.Traballar con independencia das mans.
- 2.Técnica axeitada do arco, cun dominio do brazo e dos dedos coa relaxación adecuada para resolver os problemas de técnica , con conciencia da importancia do arco como definidor da personalidade musical.
- 3.Continuar có control da velocidade do arco e do peso do brazo.
- 4.Facer correctamente o cambio de posición utilizando a anticipación do polegar.
- 5.Executar os armónicos naturais.
- 6.Traballar pasaxes de orquestra de acordo có nivel.
- 7.Mellorar a lectura a vista.

CONTIDOS.

- 1º.Exercicios técnicos para traballar a independencia.
- 2º.Exercicios con obras específicas para traballar o sonido propio.
- 3º.Obras específicas para a velocidade do arco.
- 4º.Exercicios técnicos para o cambio de polegar.
- 5º.Obras específicas para traballar os armónicos naturais.
- 6º.Traballo de pasaxes de orquestra.
- 7º.Exercicios de lectura a vista.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

- 1.Mostrar un progreso na autonomía das mans.
- 2.Executar correctamente o cambio de posición anticipando o polegar.
- 3.Executar con solvencia rítmica, melódica e interpretativa as obras elegidas para traballar o sonido.
- 4.Tocar de memoria algunha obra do repertorio e exercicio técnico.
- 5.Interpretar con corrección os diferentes estilos, demostrando criterio persoal.
- 6.Ler a vista algún pasaxe.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 4ºG.P. 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
 2) Control rítmico e sonoro das pezas.
 3) Control do staccato e legadas. ,staccato
 legato,detache,martelato,spiccato.portato

PROCEDIMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN.

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimentos do profesro para a avaliación serán:

- v) Observación sistemática e continua.
- w) escoita na clase e corrección dos exercicios.
- x) escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

QUINTO CURSO.

OBXECTIVOS.

1. Continuar o desenvolvemento técnico xeral (escalas e arpeixos, cambios de posición, vibrato, golpes de arco...etc). Traballar todo o rexistro do instrumento.
2. Acadar un son correcto, co autocontrol necesario. Coñecer e dominar os golpes de arco estudados.
3. Tocar co control muscular relaxación e respiración axeitados.
4. Ser capaz de interpretar obras do repertorio de diversos estilos.
5. Traballar pasaxes de orquesta, de dificultade acorde ó nivel.
6. Desenvolver progresivamente a memoria musical. Traballar a lectura a vista.
7. Desenvolver hábitos correctos de estudo. Autoevaluación

CONTIDOS.

- 1º. Interpretación de obras de distintos estilos, de dificultade acorde co nivel.
- 2º. Traballo de pasaxes orquestais con audicións.
- 3º. Traballo do paso e do cambio do arco; distintos puntos de contacto; golpes de arco; técnicas de arco saltado.
- 4º. Estudos e exercicios para o estudo da posición de capotasto no rexistro agudo. Posicións de armónicos.
- 5º. Traballo de escalas maiores, menores, cromáticas e arpeixos no rexistro estudado; exercicios de vibrato e de cambio de posición.
- 6º. Continuación no coñecemento dos distintos estilos musicais, aplicándolos nas obras estudadas.
- 7º. Estudo da partitura sen instrumento. Entrenamento progresivo da memoria.
- 8º. Exercicios de lectura a vista.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Coñecer todo o rexistro do instrumento.
2. Amosar o dominio do detaché, legato, martellé e spiccato. Realización de arpexios e dobres cordas. Controlar a calidade do son.
3. Realizar correctamente os cambios de posición e o vibrato.
4. Interpretar algunha obra de memoria.
5. Poder ler con soltura algún pasaxe a vista.
6. Interpretar con corrección os diferentes estilos musicais.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 5ºG.P.
- 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
 - 2) Control rítmico e sonoro das pezas.
 - 3) Control do staccato e legadas. ,stacatto
legato,detache,martelato,spiccato.portato,arpeggio.
 - 4) Escala e acordes de todos as tonalidades.
 - 5) Control do vibrato nas obras.
 - 6) Diferenciar cando interpreta os diferentes estilos:
barroco,clasicismo , romanticismo,contemporánea.

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN .

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimientros do profesro para a avaliación serán:

- y) Observación sistemática e continua.
- z) escoita na clase e corrección dos exercicios.
- aa) escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

SEXTO CURSO.

OBXECTIVOS.

1. Controlar todas as posicións da man esquerda.
2. Controlar todos os golpes de arco estudados: detaché, spiccato, martellé, saltillo.etc.
3. Saber hacer uso do arco(distribución, velocidade, punto de articulación, peso.. etc) para acadar usos interpretativos propios.
4. Coñecer os diferentes estilos para mostrar unha forma de tocar propia.
5. Dominar os recursos técnicos (vibrato, cambios de posición, anticipación, golpes de arco...etc) para obter unha forma persoal de tocar o instrumento.
6. Ser capaz de interpretar obras de diferntes estilos con unha boa relaxación e control do corpo.
7. Tocar pasaxes de orquestra acordes có nivel.
8. Tocar pasaxes e obras a vista acordes có nivel.
9. Desenvolver a memoria musical.

CONTIDOS.

- 1º: Exercicios para o desenvolvemento de todas as posicións.
- 2º. Estudos e exercicios con todos os golpes de arco estudados.
- 3º. Obras sinxelas para traballar usos interpretativos do son.
- 4º. Traballar obras de diferntes estilos.
- 5º. Exercicios individuais e colectivos de todos os recursos técnicos coñecidos.
- 6º. Exercicios de relaxación e concentración.
- 7º. Traballo de pasaxes de orquestra e lectura a vista.
- 8º: Traballo da obra sen partitura.

AVALIACIÓN.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Coñecer con soltura todas as posición.
2. Amosar un bo control de todos os golpes de arco.
3. Realizar con soltura os cambios de posición e vibraro.
4. Interpretar algunha obra de memoria.
5. Poder ler con seguridade algún pasaxe a vista.
6. Interpretar con corrección os diversos estilos musicais.

.MÍNIMOS EXIXIBLES POR CURSOS.

- 6ºG.P.
- 1) Interpretar 3 obras do repertorio do curso.
 - 2) Control rítmico e sonoro das pezas.
 - 3) Control do staccato e legadas. ,stacatto
legato,detache,martelato,spiccato.portato,arpeggio.
 - 4) Escala e acordes de todos as tonalidades.
 - 5) Control do vibrato nas obras.

- 6) Diferenciar cando interpreta os diferentes estilos: barroco,clasicismo , romanticismo,contemporánea.
- 7) Interpretar tres pasaxes de orquestra.
- 8) Control en público e no escenario da interpretación.

PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN .

A avaliación é continua. Teremos en conta o traballo diario do alumno durante todo o curso. Os procedimentos do profesro para a avaliación serán:

- bb) Observación sistemática e continua.
- cc) escoita na clase e corrección dos exercicios.
- dd) escoita nas audicións trimestrais.

Así mesmo, o alumno se calificará a en todas as clases o seu propio traballo e os dos demais compañeros nas clases colectivas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN NO GRAO PROFESIONAL.

- a. Valorarase o control da posición do instrumento.
- b. Control da afinación
- c. Control do son e das dinámicas.
- d. Control do ritmo.
- e. Control dos golpes de arco básicos.
- f. Control do fraseo e estilos interpretativos.
- g. Control en público e no escenario da interpretación

Porcentaxes.

9 - 10 Interpretación realizada con fluidez e seguridade técnica.
 Atención as dinámicas e fraseo.
 Control do son e da afinación.
 Tempo convincente desde o punto de vista musical.
 Sensibilidade para o detalle musical e o carácter da obra.

7 – 8 Interpretación realizada con seguridade técnica.
 Evidencia de control do son e da afinación.
 Tempo adecuado e mantido.
 Utilización correcta das dinámicas e fraseo.
 Capacidade de resposta ao estilo.

5 – 6 Seguridade xeral nas notas e no ritmo.
 Tecnicamente axeitado.

Sentido razoable da continuidade.
Evidencia dunha coidadosa preparación.
Rápida recuperación de calquera tropezo.

4- Xusto por debaixo do nivel aceptable de precisión en xeral.

Falta de continuidade.
Pobre recuperación dos tropezos.
Errores na afinación e no ritmo.
Son pobre. Evidencia da falta de preparación.
Limitacións no uso de recursos musicais.
Serias dificultades coas notas e o ritmo.
Interrupcións frecuentes.
Seria falta do control do son.

2 – 3 Serias dificultades coas notas e/ou o ritmo

Ausencia de detalles musicais.
Seria falta de control no son.
Soamente algúns pasaxes dominados.
Incapaz de continuar sen erros máis dunha breve parte.
Técnicamente non axeitado

1- Non presenta traballo algún.

Crterios para a concesión de ampliación de matrícula.

Para a cocnesión de ampliación de matrícula o alumno deberá ter acadados todos os obxectivos do curso no que se encontre, e un criterio de avalación de 9 ó 10.

BIBLIOGRAFÍA PARA GRAO PROFESIONAL.

1º CURSO.

- L.Streicher:.....“Método, vol.1.(ed.Doblinger).
- F.Simandl:“30 estudios” (ed.IMC).
- Varios:“Pasaxes orquestais, vol I-VII “(ed.IMC).
- K.Hartley:.....“Double bass solo, vol.II “(ed.Oxford Press).
- L.Drew:“ 77 barroque bass lines” (ed. UMM Publications).
- Pergolese:.....“Tre giorni” (ed. Carl Fischer).
- M.Weinstein:“Contemporary modal solos (ed. UMP).
- A.Thomas:“Gavotte” (ed.Oxford Press).
- G.Frescobaldi:.....“Canzona nº1 (ed.Doblinger).
- Hauta –aho:.....“Jazz sonatine”.
- Gossec:“gavote”(ed.Carl Fischer).

2º CURSO.

- L.Streicher:.....“Método, vol.II (ed.Doblinger).
- F.Simandl:“30 estudios” (ed.IMC).
- Varios:“Pasaxes orquestais, vol.I-VII” (ed.IMC).
- Giovannino:“Sonatas en lam e faM (ed.Yorke).
- B.Marcello:“Sonata en mim” (ed.IMC).
- R.Clérisse:“Voce nobile” (ed.A.Leduc).
- D.Dragonetti:“Tres valeses” (ed.Yorke).
- D.Dragonetti:.....“Andante”(ed.Doblinger).
- P.Pistone:“Interruption” (ed.G.Billaudot).

3º CURSO.

- L.Streicher:.....“Método, vol.II (ed.Doblinger).
 - F.Simandl:“30 estudios” (ed.IMC).
 - J.Hrabé:“86 estudios, vol.I (ed.IMC).
 - Varios;.....“Pasaxes orquestais, vol.I-VII” (ed.IMC).
 - B.Marcello:“Sonata en solM” (ed.IMC).
 - D.Dragonetti:“Solo en rem (ed.Doblinger).
-
- W.Squire:“Danza rústica”.
 - J.Lott:“The ragtime bass player” (ed.Recital Music).
 - D.Walter:“The elephant`s gavotte” (ed.Yorke).
 - W.de Fesch:“Sonatas en mi m, sol M (ed.Boosey & Hawkes).
 - A.Capuzzi:.....“Concero en fa M (ed.Boosey & Hawkes).

4º CURSO.

- L.Streicher:..... “Método, vol.III (ed.Doblinger).
- F.Simandl: “30 estudios” (ed.IMC).
- J.Hrabé: “86 estudios” (ed.IMC).
- G.Bottesini: “24 estudios” (ed.Stainer & Bell).
- Varios:..... “Pasaxes orquestais, vols.I-VII” (ed.IMC).
- Telemann: “Fantasía nº10”.
- Pergolesi: “Sonata en fa M” (edc.UMMP).
- Marcello: “Sonata en fa M” (ed.IMC).
- D.Dragonetti:..... “Andante y Rondó” (ed.Doblinger).
- J.S.Bach: “Arioso en sol M”.
- Couperin: “Gavota” (ed.Doblinger).
- E.Elgar: “Salut d’amour op.12 (ed.Belwin Mills).
- Gregora: “Scherzo en sib M”.
- T.Pitfield:..... “Sonatina” (ed.York).
- W.Pichel: “Concerto para cb. en re M” (ed.O.Zimmermann).

5º CURSO.

- L.Streicher: “Metódo, vol. III e IV” (ed.Doblinger).
- J.Hrabé: “86 estudios” (ed.IMC).
- G.Bottesini: “24 estudios” (ed.Stainer & Bell).
- Kreutzer e Fiorillo: “Estudios (ed.A.Leduc).
- Varios: “Pasaxes orquestais, vol.I-VII (ed.IMC).
- G.Bottesini: “Elexía en re M” (ed.Ricordi/ ed.Doblinger).
- S.Koussevitzky: “Chanson triste, op.2”(ed.Rob.Forger).
- H.Heccles: “Sonata en la m (ed.VEB. Leipzig).
- Lorenzitti: “Gavota” (ed.A.Leduc).
- Cimador:..... “Concerto en Sol M” (ed.Yorke).
- D.Dragonetti: “Concerto en la M” (ed.Doblinger).
- G.Jacob: “Alittle concerto (ed.Yorke).
- Rachmaninov: “Vocalise” (ed.IMC).

6º CURSO.

- L.Streicher:..... “Método, vol. IV.” (ed.Doblinger).
- F.Simandl:..... “Método, vol. II” (ed.Carl Fisher/IMC).
- Storch-Hrabé: “57 estudios, vol. II (ed.IMC).
- Varios:..... “Pasxes orquestais, volI-VII (ed.IMC).
- A.Misek:..... “Sonata nº2” (ed.U.E. / Liben).
- Haendel: “Sonata en la m (ed.IMC).
- E.Tabakov: “Motivos para cb. solo”.

- G.Bottesini:“Introdución y gavota” (ed.Doblinger).
- S.Koussevitzky:“Vals miniatura” (ed.IMC).
- K.D.Dittersdorf:“Concerto en mi M” ed.Schott / cad.Gruber).
- S.Koussevitzky:..... “Concerto, op.3” (ed. Belwin Mills).

6-Medidas de recuperación .

-.Procedementos de recuperación ordinarios.

A avaliación é continua. A calificación de 5 o superior nun trimestre supón a recuperación automática do trimestre anterior.

Actividades de reforzó e recuperación.

1. Programación de tarefas de carácter individual para o reforzamento dos puntos débiles de cada alumno
2. Adaptación das U. D. específicas aos requerimentos dos alumnos con problemas concretos.
3. Realización de actividades complementarias de reforzo como :
4. Clases de reforzo fora do horario establecido.
5. Asistencia como oínte a clases de outros alumnos.
6. Cambio temporal de profesor.
7. Programación da practica semanal baixo supervisión do seus pais/nais ou tutores/as.

-.Probas extraordinarias de setembro.

Para superar as probas de cada curso o alumno deberá superar os **contidos mínimos esixibles** establecidos na presente programación.

7-RECURSOS E MATERIALES DIDÁCTICOS.

- Aula insonorizada, provista de encerado, armario, espello, atril, mesa e sillas.
- Un piano.
- Tres contrabaixos de distintos tamaños. Dous arcos de 4/4 tamaños.
- Metronomo y reproductor de C.D.

8-METODOLOXÍA.

Como en toda tarefa educativa., o desenvolvemento da personalidade e a sensibilidade artística e o fin último do alumno. Teremos en conta os seguintes principios metodolóxicos:

- a) Formación persoal.
- b) Participación dos pais para contribuir a mellor consecución dos obxectivos.
- c) O desenvolvemento das capacidades creativas e do espírito crítico.
- e) Favorecer os hábitos democráticos.
- f) Metodoloxía activa que poña en práctica a participación do alumnado.
- g) Relación co entorno social, económico e cultural.
- h) Formación no respecto e defensa do medio ambiente.

Teremos en conta os seguintes criterios metodolóxicos musicais:

- a) As circunstancias inflúen no desenvolvemento musical.
- b) O ensino da música se fai facendo música.
- c) A experiencia antepónese a teoría.
- d) Situar o ensino nun contexto significativo.
- e) Adaptar o currículo ó ritmo do alumno.
- f) Fomentar a creatividade.
- g) Globalizar os contados e progresar en espirales.
- h) Favorecer unha cultura participativa.

9-ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Detención da diversidade:

Enfermedades
Déficit formativo
Diversidade cultural
Discapacidades
Altas habilidades.

Respuestas:

- 1. autoestima.
- 2. individualización.
- 3.
- 4.
- 5. (interpretación).
- 6. instalacións.

Relacións persoais:

Tutoría: asesoramento,

Refuerzo educativo.

Optatividad.

Adaptación curricular

Accesibilidade e adaptación das

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O tema das necesidades educativas especiais ou específicas é un ámbito difícil de abordar no ensino dos conservatorios. Debido ao carácter voluntario de este tipo de especialidades para os alumnos e ó seu carácter orientado cara a profesionalización, a atención aos alumnos con necesidades especiais ou dificultades de aprendizaxe queda un tanto condicionada. É importante aclarar que segundo a lexislación educativa galega, cada alumno é diferente e precisa dunha atención individualizada, e por eso non podemos pretender que todos aprendan igual, polo que é necesario facer uso dunha diversificación metodolóxica. Nembargantes, si facemos una aproximación máis concreta ao concepto, hai alumnos que requiren unha atención máis específica ou especializada para lograr os mesmos obxectivos que os demais. Trátase de aqueles que por diferentes razóns, temporalmente ou de maneira permanente, non están en condicións de evolucionar cara á autonomía persoal e á integración social cós medios dos que dispoñemos habitualmente e que “requiren determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves de conducta “(LOE, artigo 73, sección primeira, título II).

Así mesmo a LOE no Capítulo dedicado á equidade na educación (Título II, Capítulo I

,Artigo71), refírese a este tipo de alumnos, e enuméranse unha serie de principios relacionados có tema:

1. As administracións educativas disporán os medios necesarios para que todo o alumnado alcance o máximo desenvolvemento persoal, intelectual, social e emocional, así como os obxectivos establecidos con carácter xeral nesta lei.
2. Correspóndelles ás administracións educativas asegurar os recursos necesarios para que os alumnos e alumnas que requiran unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentaren necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, polas súas altas capacidades intelectuais, por térense incorporado tarde ao sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia escolar, poidan alcanzar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.
3. As administracións educativas establecerán os procedementos e recursos precisos para identificar de forma temperá as necesidades educativas específicas dos alumnos e alumnas a que se refire o punto anterior. A atención integral ao alumnado con necesidade específica de apoio educativo iniciárase desde o mesmo momento en que esa necesidade sexa identificada e rexerese polos principios de normalización e inclusión.
4. Correspóndelles ás administracións educativas garantir a escolarización, regular e asegurar a participación dos pais ou titores nas decisións que afecten a escolarización e os procesos educativos deste alumnado.

Realizar unha clasificación das necesidades educativas especiais é moi complexo debido á amplitude do ámbito que queremos delimitar. Unha posible clasificación sería a que se centra nas causas de esas necesidades e na súa localización:

- Dificultades de aprendizaxe (dislexias, dislalias)
- Dificultades de adaptación social (debidos a inmigración, diferencias sociais, culturais ou a problemas económicos)
- Dificultades debidas a desórdenes de personalidade (algún tipo de trastorno mental tratable como a esquizofrenia)
- Dificultades debidas a una deficiencia física (minusvalías físicas)
- Deficiencias debidas un déficit ou superdotación intelectual.

En canto ó do contrabaixo e á súa relación coas necesidades específicas, é evidente que no noso exercicio diario como profesores deberemos adaptarnos ás condicións específicas de cada alumno có fin de dar unha resposta educativa máis adecuada ás súas necesidades. Por esta razón, as Unidades Didácticas previstas poderán adaptarse ás situacións concretas segundo o consideremos oportuno. Do mesmo xeito podería ser necesario retomar ou prolongar o traballo dalgún aspecto determinado: O profesor terá a oportunidade de deseñar as súas propias actividades, modificándoas ata a súa correcta asimilación ou ven desenvolver outras novas en función da necesaria adaptación ó alumnado ó que se dirixe en concreto. Un elemento fundamental na determinación e na orientación das medidas de adaptación reside na *acción tutorial*., unha ferramenta fundamental de coñecemento dos alumnos, coa que poderemos obter información determinante sobre os seus problemas , xa sexa a través dos pais ou dos nosos compañeiros de claustro. A solución de moitos dos problemas musicais deben ser abordados en colaboración con outros profesores implicados na súa formación polo que é necesario manter unha comunicación constante cos nosos colegas e buscar solucións conxuntamente. De este xeito tamén poden obterse datos relevantes que permitan reorientar a actividade formativa e practica-las adaptacións que sexan necesarias.

Atención ó alumno con rasgos de diversidade .Tipoloxía xenérica

A Programación Didáctica debe recoller medidas didácticas para atender os intereses ou aptitudes dos alumnos . Estas medidas poderanse adaptar unha vez coñecidos os alumnos ao comezo do curso. Nembargantes podemos establecer unha tipoloxía xenérica do alumnado, atendendo a tres criterios específicos:

1°. Según a súa diferenza de nivel musical:

a) Alumno avanzado: o alumno dotado dunhas capacidades por encima do previsto para o seu nivel, capaz de atopar solucións técnicas para os seus problemas có instrumento , e de progresar técnica e musicalmente a gran velocidade e que é capaz de emprender tarefas máis difíciles do común para a súa idade sen facer un gran esforzo. Neste grupo podemos atopar alumnos de alta capacidade intelectual ou superdotados, para os que se podería flexibilizar a duración das etapas da súa formación ou que poderían requirir atención diferenciada por parte das administracións educativas por medio de programas específicos.

b) Alumno intermedio: aquel que asimila con corrección os contidos programados para o seu nivel e que supera os novos obstáculos na súa aprendizaxe real facendo o esforzo considerado normal. Este é o tipo de alumno có que nos atoparemos no conservatorio habitualmente.

c) Alumno que presenta dificultade e nivel baixo: aquel que disocia os contidos técnicos e creativos, e que asimila os contidos a un ritmo menor do previsto. Neste grupo podemos atopar alumnos con dificultades de aprendizaxe, ou que por distintas razóns se incorporaron tardiamente ó sistema educativo, debido á emigración ou problemas sociais. Tamén podemos atopar alumnos con dificultades có idioma. Todos eles poden necesitar programas específicos de axuda ou clases de reforzo, e en algúns casos atención de profesionáis especializados.

2°. En función da súa diferente actitude e interés hacia os estudos e formación musical:

a) Alumno motivado: presenta unha actitude positiva cara ó aprendizaxe, non precisando dunha motivación especial para conseguir un ritmo adecuado de traballo na clase e na casa. Son alumnos que rematan ó grao elemental e acostuman a superar con éxito ó acceso ó grao profesional. A Súa paixón pola música e polo instrumento sérvelles dabondo para manter vivos o seu interese e a súa capacidade de superación.

b) Alumno con interés e actitude baixa: considera a súa asistencia ás clases como una actividade máis de tipo extraescolar. No caso de atoparse con este tipo de alumnos, que non adoitan ser infrecuentes, o profesor deberá esforzarse en cambia- la súa actitude tanto do alumno como da familia, e facerlles entender a importancia da educación musical na formación integral das persoas e facerlles ver que ó decidir aprender a tocar un instrumento adquiren un certo compromiso que deben intentar cumprir. Na maioría das ocasións esta actitude débese a unha gran falta de información e descoñecemento por parte das familias froito da pobre herdanza musical do noso país

3° Segundo a súa necesidade de adaptación debido ás suas condicións físicas:

a) Alumnado medio: non presenta ningunha disfunción de tipo físico-psíquico.

b) Alumnado que pode presentar particularidades ou disfuncións físicas: entre os que podemos atopar alumnos con unha deficiencia física (sordeira, visión escasa ou nula, problemas de accesibilidade ó aula ou ó centro debido a algún tipo de minusvalía, etc.). Con este tipo de alumnos no só debemos ter un tacto especial e ser todo o flexibles que sexa necesario, senon que teremos que adapta-lo material empregado e quizáis atopar axuda e información a través de profesionáis especializados. Tamén deberemos intentar que non se sintan diferentes ante os seus compañeiros que adoitan comportarse con un gran respecto cando son debidamente informados.

MEDIDAS ESPECÍFICAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

A maioría das dificultades máis habituais coas que os profesores de contrabaixo se atopan teñen moito que ver con cuestións especificamente relacionadas co aprendizaxe do instrumento e con asignaturas afines. Para evitar males maiores no futuro é moi importante facer un diagnóstico precoz e deste xeito buscar canto antes as solucións. Algunhas das dificultades máis habituais coas que o profesor de contrabaixo pode atoparse e que necesitarán atención específica son:

a) Incapacidade para distinguir auditivamente os fenómenos sonoros. Este problema non debería en absoluto estar presente en alumnos que pretenden tocar un instrumento como o contrabaixo, pero non é infrecuente. Na maioría dos casos non se debe a un “irremediable mal oído”, senón á falla dun bo entramento auditivo dende unha idade temperá. Para a súa solución necesitaremos a colaboración dos profesores de linguaxe musical para que reforcen este punto débil e debemos pedir ó alumno que se afaga a cantar todo canto poida. Tamén deberemos proporcionarlle axuda para traballar na casa (existen moitos CD publicados que poden mellorar o entramento auditivo do alumno).

b) Problemas físicos derivados dunha colocación incorrecta do instrumento ou enfermidades ocasionadas por problemas relacionados coa práctica do instrumento (tendinitis, tensións posturais etc.). Este tipo de problemas deben ser tomados moi en serio. En gran parte dos casos débense a unha mala práctica, non ól exceso dela. É importante observar con detenimento ó alumno e recomendarlle un xeito adecuado de practicar e en casos extremos recomendar axuda médica.

Existen estatísticas fiables que afirman que cerca dun 70% dos músicos profesionais de orquestra sofren dalgún tipo de enfermidade relacionada co seu traballo e na maioría dos casos isto débese a malos hábitos adquiridos no seu tempo de estudantes.

c) Conceptos mal asimilados que dificultan o avance do alumno: Non é infrecuente atoparse con alumnos que demostran non ter asimilado algúns dos contidos que debían aprender no pasado, sendo estes imprescindibles para seguir progresando. O máis habitual son problemas coa lectura e o ritmo ou cuestións de teoría da música que serán imprescindibles para interpretar as partituras de contrabaixo. Tamén podemos atoparnos con alumnos con problemas técnicos graves que lles impiden aprender conceptos máis avanzados. O mellor nestes casos será atallar as dificultades mediante clases de reforzo e con gran paciencia, empregar o “ensino remedial”; incluso é aconsellable durante certo tempo baixar o nivel do repertorio do alumno para non causarlle máis dano, e buscar tamén un traballo equilibrado que non mine a moral do alumno. Durante as sesións podemos encontrarnos ante a necesidade de manter un ritmo de aprendizaxe homoxéneo entre todos os alumnos dun mesmo curso, de modo que un rendemento desigual dalgún deles cree certas diferencias cos seus compañeiros, que serán máis evidentes nas audicións de alumnos e nas clases colectivas. Non por eso debemos de deixar de prestarlles atención e apoialos para que superen ás súas dificultades.

Tampouco debemos deixar que un alumno destacado monopolice o noso interese e nos faga deixar de lado ós que son “máis torpes ou difíciles”. Debemos saber atopar fórmulas de adaptación, distribuír as tarefas de forma individualizada para cada alumno e tamén fomentar que os alumnos cooperen entre eles. Existen poucas cousas máis útiles que un alumno axudando a outro compañeiro con dificultades: o que a nós pode levarnos semanas eles poden resolvelo nuns días de colaboración entre amigos.

10-TEMAS TRANSVERSAIS.

Educación en valores.

O desenvolvemento integral do alumno, que non debe estar limitado á adquisición de conceptos e coñecementos académicos vinculados exclusivamente a cada unha das súas áreas, senón que debe formar aos alumnos para integrarse na sociedade actual, sabendo responder de maneira adecuada aos problemas que esta sociedade presenta. Esta formación, que non está definida en ningunha das áreas, debe estar presente na aula de forma permanente, e maniféstase a través do que coñecemos como temas transversais. A forma na que entendo o tratamento destes temas transversais fica reflectida nos obxectivos seguintes:

Educación para a paz .

Entrenarse para a solución dialogada de conflitos no ámbito escolar.

Educación moral e cívica.

Participar en tarefas comúns, mostrando actitudes de colaboración e respecto polas opinións e propostas alleas.

O respecto pola autonomía dos demais.

Educación para a igualdade entre os sexos.

Desenvolver a autoestima e unha concepción do corpo como expresión da personalidade. Analizar criticamente a realidade e corrixir prexuízos sexistas e as súas manifestacións na linguaxe, publicidade, xogos, profesións, etc.

Educación para a saúde.

Proporcionar un contexto adecuado para realizar unha valoración crítica de determinados hábitos relacionados coa saúde.

Educación para o consumidor.

Crear unha conciencia de consumidor responsábel que se sitúa criticamente ante o consumismo e a publicidade.

Desde a música, moitos destes temas poden tratarse propoñendo actividades que se desenvolvan en grupo, xa que estas favorecen a comunicación dos alumnos e fomentan actitudes de convivencia.

Ademais, na música pódense tratar contidos relacionados directamente coa saúde (O uso adecuado do corpo a hora de tocar o violín precisa dun coñecemento e coidado do mesmo, especialmente ante problemas habituais na adolescencia.

Ou tratar temas que relacionados directamente coa paz (o coñecemento da música de outrasculturas aumenta o respecto cara estas, comprendendo que o mundo non é só a músicae culturas occidentais, nin as súas visións). Ou tratar temas relacionados con aeducación para o consumidor, onde se pode analizar o mercado musical, os prezos dos cd's, o pirateo. Ou como se usa a música nas publicidades, nos grandes almacéns... e que efecto pode producir no consumidor, cara quen vai dirixido.

USO DAS TECNOLOXÍAS DE INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN

As TIC enténdense como aquelas ferramentas basadas na tecnoloxía dixital que permiten almacenar, procesar, recuperar, transmitir e presentar información. Inclúen as aplicaciónes utilizadas polos ordenadores para facilitar e xestionar información (software, bases de datos, multimedia, etc.), así como as novas tecnoloxías arrededor de Internet. Por outro lado, enténdese por material dixital o software, programas ou aplicaciónes utilizadas polos ordenadores para facilitar e xestionar información. Podemos facer a seguinte clasificación das TIC de utilidade para o proceso de ensino na materia:

Medios Audiovisuais:

- Equipo audiovisual da Biblioteca: Visionado e análise comentada cos alumnos de vídeos de audicións e actividades do centro, concertos, documentais de interese, etc., por medio da televisión da Biblioteca do centro e das carpetas para carga de arquivos, habilitadas na sala de profesores e en rede co equipo da Biblioteca.
- Servidor do centro: creación dun arquivo do departamento, de vídeos e fotografías, nas carpetas habilitadas para o profesorado na Sala de profesores e en rede co servidor do centro, para o seu posterior visionado nas clases, e como arquivo histórico do departamento e do Conservatorio.

Medios en internet:

- Utilización de webs como Youtube, Vimeo, etc., para visualización de videos e concertos de obras incluídas na programación.

- Utilización de webs de partituras gratuitas e libres de dereitos como Imslp.org.
- Utilización de programas de audio como Goear.

Programas informáticos:

- De edición de partituras, como Finale, Sibelius, Encore, etc.
- De audio, como Spotify.

Medios para a comunicación:

- A web do centro para comunicación á comunidade escolar e ao alumnado da materia das actividades programadas, audicións, eventos, etc.
- A Aula Virtual para traslado de arquivos, traballos do alumnado, e comunicación de actividades.
- Programas de Menxasería tipo Whatsapp ou e-mail para a comunicacións e organización entre o profesorado da materia

11-Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.

Unha actividade pedagóxica moderna non pode quedar reducida ó ámbito da aula, aínda sendo este o espazo central do proceso educativo. Este traballo pode verse complementado por outras tarefas realizadas noutros espazos do propio centro (auditorio, biblioteca, aulas de audiovisuais ou de informática) ou doutras entidades colaboradoras.

Estas actividades están orientadas a superar o marco tradicional das clases de contrabaixo complementándoas con actividades o máis variadas posibles que poñan en contacto os nosos alumnos coa realidade musical nun senso máis amplo, permitíndolles conectar esta realidade coa sociedade e a cultura do noso tempo.

Para que estas actividades teñan o máximo proveito, deben relacionarse co proceso xeneral de aprendizaxe e responder a unha adecuada planificación.

Clasificación da actividades:

Organizadas pola especialidade de contrabaixo

Audicións de alumnos de los distintos profesores do departamento seguidas de comentarios colectivos de profesores e alumnos sobre as mesmas.

Fomentarase a crítica constructiva e evitanse comentarios de mal gusto. O obxectivo será aprender colectivamente dos erros das virtudes dos alumnos e ó mesmo tempo servirá como exemplo de colaboración entre os profesores do departamento para compartir ideas e aportar solucións conxuntas os problemas que tiveron os alumnos nas súas actuacións..

Asistencia ó aula de audiovisuais con grupos de alumnos para ver vídeos dos grandes intérpretes da historia do violín dos que existen publicados en formatos modernos. Ao rematar haberá una charla coloquio sobre as impresións dos alumnos na experiencia, sobre as súas técnicas instrumentais o sobre as súas personalidades interpretativas. Celebración de conferencias sobre os grandes contrabaixistas da historia ou compositores que aportaran as súas creacións ó repertorio violinístico tanto do pasado como do presente. Estas poden ser a cargo de profesores ou incluso de alumnos que estean interesados en asumir esa responsabilidade.

Reunións informais entre os profesores do seminario de corda, máis alá das las habituais para intercambiar ideas pedagóxicas, dúbidas sobre alumnos problemáticos ou intercambio de materiais e deste xeito colaborar en equipo para logra- la solución dos problemas dos alumnos.

Organización de cursiños de contrabaixo con profesores de recoñecido prestixio, que aportarán novas ideas e poderán aconsellarnos sobre a evolución dos nosos alumnos. Organización de charlas distendidas entre alumnos e profesionais en activo para que falen das súas experiencias como intérpretes o sobre o seu pasado como estudantes para que os sitúen cerca da realidade musical que nos rodea. Afortunadamente existen en Galicia dos orquestras profesionais e non será difícil conseguila aportación de músicos locais vinculados ás nosas cidades

En colaboración con outros departamentos

Colaboración coa orquestra do Conservatorio ou con grupos de cámara para que os nosos alumnos, aínda que non cursen esas asignaturas, poidan ocasionalmente tocar algunha obra con eles. Este tipo de actividades son moi motivadoras para os alumnos . Co departamento de fundamentos de composición . Podemos solicitar aos profesores que os seus alumnos compoñan algunha obra de nivel sinxelo para os alumnos de elemental ou para a clase colectiva. Deste xeito os alumnos de composición verán estreadas as súas obras e os de violín sentiranse entusiasmados por poder interpretar obras expresamente pensadas para eles.

Organizadas polo Conservatorio

Exposicións.

Intercambios con outros conservatorios.

Revista e páxina web do Centro.

Participación en actos académicos (inauguración e fin de curso, Santa Cecilia, etc.).

En colaboración coa AMPA

Viaxes de estudos.

Concursos.

Organizadas por institucións externas ó centro

Asistencia a concertos.

Asistencia a ensaios de orquestras sinfónicas ou grupos de cámara de especial relevancia.

Asistencia a conferencias de institucións que teñan unha relación transversal coa música (Facultade de Xeografía e Historia, Belas Artes, etc.)

12-Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.

O seguimento da programación didáctica é continuo. A medida que imos vendo aqueles aspectos dos obxectivos, contidos , metodoloxía..etc que precisan ser mellorados o revisados procédese a renovar . O procedemento é a observación diaria da miña actividades e dos alumnos, e a reflexión continua .As conversas con outros profesores, a lectura de libros e as comparacións con outros métodos son procedementos indispensables.

13- Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

- 1-Reuniones periódicas do departamento.
- 2-Observación sistemática e continua.
- 3-Escoita nas reunións das ideas dos outros profesores
- 4-Escoita nas audicións trimestrais.

14-ANEXOS

PROBAS DE ACCESO A 1ºGRAO PROFESIONAL.

Contidos:

- Interpretación de tres obras de diferentes estilos dunha dificultade axeitada ó nivel.
- Unha das oa será interpretada **de memoria**
- Aqueles obras que precisen pianista será por conta do alumno.
- En todas as probas terá que **ler a primeira vista** una partitura dacordo co nivel do curso.

Lista orientativa de obras .

·1º G.P.

F.Simandl:	Estudo nº 2, 3 ou 4 (ed.IMC).
C.Saint –Saens:	“O elefante (de “o carnaval dos animais”, ed. Durand).
J.M.Sperger:	“Adagio”(“Leichte spielstücke für Kb”, ed. VEB Leipzig).
M.Dare:	“Menuet” (ed.Yorke)
C.Hoag:	“Variacións sobre un tema de J,Blow (ed. Yorke).
J.Gárcia:	“Bolero” (Leichte spielstücke...”. ed. VEB Leipzig).

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN NA PROBA DE ACCESO A GRAO PROFESIONAL.

. A cualificación do exame farase en función dos contidos e criterios de avaliación reflectidos na programación da materia que se aplica no centro do cursoanterior ao que se quere acceder(4º g.e.)

PROBAS DE ACCESO A OUTROS CURSOS .

GRAO ELEMENTAL.

Contidos:

- Admitirásese calquera peza de características similares.
- Unha delas deberase interpretar **de memoria**.
- Aqueles alumnos/as que desexen tocar con pianista , deberán tralo eles mesmos.
- En todos os cursos , agas 1º, o alumno tocará unha obra ou exercicio a **primera vista** proposto polo tribunal.

2º G.E.

Tres pezas ou estudos en primeira posición.Poden ou non levar ligaduras ata dúas notas.

1. G. Nicks : sunshine (“Bass is best” / ed. Yorke)
2. T. Osborne : Minor wltatz (“The double bass sings” / ed. Piper publications)
3. G . Nicks : The little sailor (“Yorke solos” / ed. Yorke)

3º G.E.

Tres pezas ou estudos con cambios de posición , ata a terceira posición.

1. S. Lancen : Si j’etais....Bach (“Yorke solos” / ed. Yorke)
2. G. Deutschmann : Menuett (Yorke solos “ / ed. Yorke)
3. J. S . Bach : Cantata 147 , “ Jesé , joy of man’s....” (Double bass Solo / ed. Oxford Universty Press)

4º G.E

Tres pezas ou estudos ata a 4º-5º posicións.Ligaduras de catro notas.

1. F . Simandl : Estudio en la M (pax .24 do Novo Método para contrabaixo” na edición da IMC)
2. S . Lancen : Berceuse for baby hippopotamus (ed. Yorke)
3. G. Dale : Sonatina , op.81 (ed. Piper)

GRAO PROFESIONAL.

·2º G.P.

Pergolese: F.Gossec	“Tre giorni” (ed. Carl Fisher). “Gavota” (ed. Carl Fisher).
D.Dragonetti: G.Frescobaldi:	“Tres vales” (ed. Yorke). “Canzona nº1” (ed. Doblinger).
Z.Gárdonyi: Cimarosa:	“Suite” (“Obras de compositores húngaros vol.II”. ed. EMB). “Solo de “Der Operndirektor” (ed. VEB Leipzig).

3º G.P.

Giovannino: B.Marcello:	“Sonata en la m”, “Sonata en fa M.” (ed. Yorke). “Sonata en mi m” (ed. IMC).
D.Dragonetti: A.Eggilsson:	“Andante e Rondó”, (ed. Doblinger). “Aria”.
M.Weinstein: M.Weinstein:	“Mixolydian” (“Contemporary modal solos”. Ed UIMMP). “Hungarian” (íd.).

4º G.P.

B.Marcello: W. De Fesch:	“Sonata en sol M”, “Sonata en fa M” (ed.IMC). “Sonata en mi m” (ed.VEB Leipzig).
W.Squire: A.Lotter:	“Danse rustique”. “The ragtime bass placer” (ed. Recital Music).
D.Dragonetti: A.Capuzzi:	“Solo en re m” (ed. Doblinger). “Concerto en fa M” (ed. Bosey & Hawkes).

5º G.P.

D.Dragonetti:	“Andante e Rondó” (ed. Doblinger).
G.B. Pergolesi:	“Sonata en fa M” (ed. UMMP).
Couperin:	“Gavota” (ed. Donlinger).
J.S.Bach:	“Arioso”.
E.Elgar:	“Salut d’amour (ed. Belwin Mills).
G.B.Cimador:	“Concerto en sol M” (ed. Yorke).
W.Pichl:	“Concerto en re M”(ed. O.Zimmermann).

6º G.P.

S.Koussevitzky:	“Chanson triste”,op.2 (ed. Rob. Forberg).
Misek:	“Legende” (ed.C.F. Schmidt).
S.Rachmaninov:	“Vocalise” (ed. I.M.C).
Lorenzitti:	“Gavota” (ed. A.Leduc).
H.Eccles:	“Sonata en la m (Leichte spielstücke...”, ed VEB Leipzig).
G.Jacob:	“A little concerto” (ed. Yorke).
D.Dragonetti:	“Concerto en la M” (ed. I.M.C.).

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN NA PROBA DE ACCESO A OUTROS CURSOS.

. A cualificación do exame farase en función dos contidos e criterios de avaliación reflectidos na programación da materia que se aplica no centro do cursoanterior ao que se quere acceder..